

דף לשבת פרשת במדבר ולחג השבועות

בַּשָּׁבֶת הַקְּרוֹבָה אָנוּ מִתְחִילִים חֲמֵשׁ חֲדָשׁ: חֲמֵשׁ בַּמִּדְבָּר, שְׁעֹסֵק בַּמַּסְעוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. וּבַיּוֹם שְׁלִישִׁי בְּעֶרְב - חוֹגְגִים אֶת חַג הַשְּׁבֻעוֹת: חַג מִתֵּן תּוֹרָה. בַּתְּאֲרִיךְ זֶה, ו' בְּסִינַי, קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי.

לְכַבּוֹד חַג הַשְּׁבֻעוֹת, נוֹהֲגִים לְקַשֵּׁט אֶת הַבַּיִת בְּאֵילָנוֹת וְעֶשְׂבִים, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אֶת הַר סִינַי שֶׁהָיָה בּוֹ מִרְעָה. בַּחַג הַשְּׁבֻעוֹת נִהוּג לֶאֱכֹל מֵאֵכָלֵי חֶלֶב, וּבְלִיל חַג הַשְּׁבֻעוֹת נוֹהֲגִים לְהַשְׂאֵר עֵרִים וְלִמֵּד תּוֹרָה כָּל הַלַּיְלָה.

שְׁמַחְתֶּם לַיהוָה יְמֵי שְׁבֻעוֹתֵיכֶם

פִּינֵת הַמִּקְדָּשׁ
בחג השבועות במקדש, הובא קרבן "שתי הלחם". בתמונה נראים שני כהנים אוחזים בלחמים ושני כהנים אוחזים בכבשים שהובאו כקרבן עם "שתי הלחם". בצד ימין של התמונה נראים הלויים המלווים את עבודת הקודש בשירה ובנגינה. צייר: זלמן סמיחוב. מכוון המקדש.

פִּינֵת הַהֲלָכָה לַיְמֵי לַיִל שְׁבֻעוֹת - סְגוּלָה לַשָּׁנָה מְצִינָה

הַרְבֵּי ש. ב. גִּנוּט שְׁלִיט"א

רבי שמעון בר יוחאי בזוהר הקדוש הפליג בגודל חשיבות לימוד התורה בכל ליל שבועות וכתב שכל התיקונים הנתקנים בעולמות העליונים על ידי לימוד התורה בלילה קדוש זה, רשומים וכתובים בספר הזכרונות לפני ה' והקב"ה מברך את הלומדים בעולם העליון. וקבלה בידינו מהאריז"ל (וכפי שהביאו המשנה ברורה ורבים מהפוסקים), שיהודי שלא ישן כל הלילה ועסק בתורה ולא עסק כלל בשיחה בטלה, מובטח לו שלא יארע לו שום נזק ושישלים את שנתו.

למוד זה, כתב מרן הבן איש חי, ממשיך לקדש את האדם בקדושה וטהרה ועניינו גדול. וצריך לשנן ולזכור שבמקום לחפש סגולות מפוקפקות, הנולדות בעולמנו חדשות לבקרים, הנה יש לנו סגולה בדוקה ונפלאה מרשב"י זי"ע, מהאריז"ל ומיתר גדולי עולם, ללמוד בלי הפסק כל הלילה. וכמובן, כתב היעב"ץ: "הנעורים בלילה יזהרו שלא יעסקו בדברים בטלים ושחוק, כי אז נאה להם השינה ונאה לעולם..."

ואדם שמתקשה ללמוד כל הלילה, עליו לפחות ללמוד ככל יכולתו, ולפחות עד שעת חצות. והכפ חיים כתב שאדם זה, המתכוון ללכת לישון, לפחות ילמד את חלק התנ"ך שב"תיקון ליל שבועות".

לאחר עלות השחר נוטלים ידיים ג' פעמים (או ד' פעמים - לדעת הגר"א ז"ל) לסיורגין, כמו בכל בוקר, אך מברכים "על נטילת ידיים" ו"אשר יצר" רק בשעה שעשה את צרכיו לפני התפילה, ואז יברך בעצמו גם את כל ברכות השחר, חוץ מהברכות המפורטות מיד. ואין צורך לסגור את הגמרא מיד בעלות השחר וליטול ידיים, אלא קודם שיקום ממקומו כדי להתארגן ולהתפלל, יטול ידיו (הגרש"ד אורבך זצ"ל). ולרוב הדעות גם לגבי ברכות התורה ניתן להמשיך וללמוד עד שיגיע היהודי שיוציא אותנו בברכותיו.

לדעת המשנה ברורה ניתן לברך את כל ברכות השחר, גם כשהיינו ערים כל הלילה, ואילו את ברכת "אלקי נשמה", ברכות התורה וברכת "המעביר שינה" יוצאים ידי חובה מיהודי שישן בלילה, המוציא את כולם בברכות אלו.

ואלו שישנו בערב חג השבועות שנת קבע (של לפחות שלוש שעות, לפי דעה אחת או גם פחות מכך, לדעות אחרות), יכולים לברך בעצמם ברכת התורה.

וכאשר אין בביהכנ"ס יהודי שישן בלילה, מפני שכולם עסקו בס"ד בתורה בהתמדה כל הלילה, לדעת רוב הפוסקים אפשר לברך את ברכות התורה, אך מכיוון שישנם פוסקים הפוטרם מלברך, לכן יכוונו לצאת ידי חובת ברכות התורה בברכת "אהבה רבה" או "אהבת עולם", או שיכוונו לצאת ידי ברכות התורה הנאמרות על ידי העולים לתורה. ואם לא שמע את ברכות "אלוקי נשמה" ו"המעביר שינה", אם ישן "שיתין נשמי", שהוא חצי שעה או שלוש דקות, יכול לברך אותם בעצמו לפי כל הדעות (הלכות חג בחג להגרמ"מ קארפ).

ועד כה עסקנו בנושא לדעת האשכנזים. אולם הספרדים נוהגים שאדם שהיה ער כל הלילה, יכול לברך את כל ברכות השחר, כולל "אלוקי נשמה" ו"המעביר שינה", החל מחצות הלילה ואילך, ואת ברכות התורה מברך לאחר עלות השחר ו"אשר יצר" מברך רק אם עשה את צרכיו. אך ברכת "נטילת ידיים" כלל לא מברכים, אלא אם כן ישן שנת קבע (כפ החיים ונהר שלום ואור לציון ח"ב פ"ד ט').

פִּרְשָׁת: הַמִּדְבָּר - קֶסֶף מוֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל וְלַחֵם סְבֻאוֹת

מֵאת אַהֲרֹן קִלְיָן

פרשת במדבר היא הפרשה הראשונה מתוך חומש במדבר - הספר הרביעי מתוך חמישה חומשי התורה. חומש במדבר נקרא גם בשם: "חומש הפקודים" והטעם לכך הוא: על פי חז"ל - בתחילתו וגם בסופו מתואר מפקד מקיף שערך משה לשבטים בציווי אלוהי.

המעניין, שפרשת במדבר נקראת לפני חג מתן תורה ועל כך אומרים חז"ל - כי סברתו של עזרא הסופר: "תכלה שנה וקלותיה" הפרשה באה להפסיק בן פרשת בחוקותיי שהיא נחשבת לתוכחה ובין חג השבועות - שלפי חז"ל הוא ראש השנה לפירות האילן. [מסכת ראש השנה א, ב]

אנו קרובים לחג: יום ירושלים וחג השבועות, ישנו דבר משותף לחג מתן תורה ויום ירושלים, במתן תורה עם ישראל היו מאוחדים כאיש אחד בלב אחד וגם ירושלים היא בעלת סגולה מיוחדת בכך שמאחדת את יושביה, כפי שאמר דוד המלך: "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו" [ירושלמי ב"ק פ"ז, ה"ז] "עיר שמחברת את ישראל זה לזה" ובנוסף לכך ירושלים מחברת גם את תפילותיהם של עם ישראל כפי שכתוב במלכים: "והתפללו אליך דרך ארצם אשר נתת לאבותם, העיר אשר בחרת והבית אשר בנית לשמך" ולפי הגמרא: יהודי שנמצא בחוץ לארץ יכוון תפילתו לכוון ירושלים ואם עומד בתוך ירושלים, יכוון עצמו לכוון בית במקדש ואם היה עומד בבית המקדש עליו לכוון לקודש הקודשים...

בהפטרת במדבר ניתן לראות - את סוד אחדותם של עם ישראל כפי שכתוב: "והיה מספר בני ישראל כחול הים" [הושע ב] הכוונה לכך: כל שבת נמצא באחדות עם השבט השני וכולם יחד מתאחדים ומקיימים את מצוות התורה והאחד משלים את רעהו וכולם יחד מקיימים את מצוות התורה. והקב"ה משכין שכניתו בירושלים של מעלה.

בגמרא כתוב [מסכת ברכות נח,א] המשותף ליום ירושלים ומתן תורה ואירועים היסטוריים בחיי האומה היהודית היא: האחדות: "לך ה' הגדולה" - זו קריעת ים סוף. "והגבורה" - זוהי מכת בכורות. "והתפארת" - זו מתן תורה, והנצח - היא ירושלים "וההוד" - הכוונה לבית המקדש. באירועים אלו - עם ישראל היו מאוחדים.

סוד נצחיותה של ירושלים נובע מתוך קדושתה וקדושת המקדש - שהם תחת כנפי השכינה והשכינה היא נצחית ואינה בטלה לעולמים!

יהי רצון ועם ישראל יתאחד כמו במתן תורה: כאיש אחד בלב אחד ונקיים את מצוות התורה ואיש ישלים את רעהו וכך נהיה ראויים לגאולה במהרה! אמן ואמן.

תְּפִילַּת אֲרֵפְסָה אֲמוּצָאֵי שֶׁמֶת

בתפוצרת הבאה מסתתרים 10 מושגים הקשורים לפרשה. הבה נמצא אותם!

ת	מ	א	ר	ג	מ	נ	ד	ב	ג
ט	ח	צ	ר	ו	פ	ק	ק	ד	ת
א	ב	ב	ה	כ	ת	צ	ה	צ	כ
ה	ר	כ	צ	ו	ה	ת	ס	ל	
ד	ל	ו	י	ע	ג	נ	ז	ק	ת
י	ח	ר	נ	ח	ל	ש	ע	ר	ה
ת	כ	א	י	ל	ז	פ	ש	מ	א
ח	ב	ר	ו	נ	מ	נ	ו	ר	ה
ש	ק	ל	נ	ז	נ	ג	ח	כ	ע
ד	ל	ב	ה	ע	מ	ר	מ	ט	צ

מאות חט השבועות:

חג הקציר - על שם קציר החטים שבאותה תקופה. ככתוב (שמות כג): 'וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בשדה.'
חג שבועות על שם שבעה שבועות שסופרים לפניו, וביום החמישים חג לה' ולתורה אשר נתן. ככתוב (שם, לד): 'וחג שבועות תעשה לך ביכורי קציר חטים'; ונאמר (דברים טז): 'ועשית חג שבועות לה' אלקיך.'
יום הביכורים - ביום זה מתחילה עונת הביכורים. ככתוב (במדבר כח): 'וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה.'
עצרת - כך קראו חז"ל לחג השבועות, כיון שחג זה הוא השמיני שאחר שבעת ימי חג המצות וקשור עמהם; המשכם הוא וסיומם. ימי הספירה שביניהם אינם מפסיקים, שהם כחולו של מועד שאינו מפסיק בין חג ראשון לאחרון. נמצא, שיום זה הוא כשמיני עצרת שלאחר החג, ולכן קראוהו על שמו, עצרת. כלומר, עצרת של פסח.

סיוור לחט השבועות: סיוורו של עמי

גדלתי בפתח תקווה. משפחה מאושרת, אב מפרנס עם משכורת גבוהה, אמא עקרת בית למופת ושלושה ילדים, המתחנכים כולם בבית הספר הממלכתי "רביבים". הבית שלנו התנהל על מי מנוחות, רחוק כרחוק מזרח ומערב מחיי תורה ודת. אבא קידש בכל ליל שבת על היין, ולפעמים, הלך גם, יחד איתי, לקבלת שבת ולתפילת ערבית בבית הכנסת, ודי. בכך הסתכמו להם חיי הדת שלנו.

אני, ילד בכיתה ג' בבית הספר החילוני, אהבתי מאוד להגיע לבית הכנסת בליל שבת, להצטרף בחדווה לתפילה ולפיוט, למנגינות ולאווירה הקסומה והמיוחדת, ובעיקר להאזין לשיעוריו ושיחותיו של רב בית הכנסת, יהודי תלמיד חכם בעל שיעור קומה, רב מורם מעם, המורה דרך לצאן מרעיתו. כיום, כעבור חצי יובל שנים, אני יודע שאותו רב לא רק מרצה בחסד עליון ודרשן טוב, אלא גם תלמיד חכם אמיתי, שידוע את הש"ס היטב, אך בל נקדים את המאוחר.

ואז, אני זוכר את זה כמו עכשיו. היה זה ביום שלישי בשבוע בו קראו פרשת יתרו. המורה בכיתה סיפרה, במסגרת שיעור תנ"ך או "שיעור סיפורי תנ"ך" על מעמד הר סיני, קבלת התורה ועשרת הדיברות. המורה סיפרה את הדברים היטב ואני חשתי שאני, כן אני, הייתי שם במעמד הר סיני, יחד עם מליוני יהודים, שיצאו זה עתה מגלות מצרים. ואז, אז הפרה המורה החילונית את כל הקסם והודיעה-צחקה ש"כמובן שאתם מבינים שזוהי רק אגדה, שלא הייתה ולא נבראה. זה רק סיפור, לא משהו שקרה באמת ... ואני מחיתי בקול רם ותקף: "המורה! דווקא כן קיבלנו את התורה בהר סיני! שלושת אלפים שנה עבר הסיפור הזה מאבא לבן והוא אומת על ידי העם היהודי, דור אחרי דור, ואיך את מעיזה לומר שהכל המצאה!?!..." האמת שלי דיברה בקול רם. הייתי מאוד נסער, עקשן ותקיף איתה. המורה הביטה בי בתדהמה וצעקה עלי: "חוצפן! צא מהכיתה!" הפכתי במהירות את השולחן שלפני, זרקתי בזעם את הכסא שלי ויצאתי החוצה, רושף עליה בעיני בוז חרוון. להגיד שמעמד הר סיני לא היה ולא נברא? איזה שטויות יכולה מורה מחנכת בבית ספר לומר!?!...

בתיזמון מדויק ובלתי צפוי, שהיום אני מבין שהוא נקרא "סיעתא דשמיא", הופיע אבא שלי בבית הספר. שכחתי באותו בוקר את הסנדבוץ שלי בבית ואבא "קפץ" ברכבו כדי להביא לי את האוכל. אבא נדהם לראותנו מחוץ לכיתה. הייתי ילד טוב ומצטיין בדרך כלל ואף פעם לא היו עלי תלונות. "מה קרה?" הוא שואל בתדהמה ואני השבתי לו בביטחון גמור: "אבא! אני לבית הספר הזה לא חוזר בשום פנים ואופן! אף פעם בעולם".

"ומה תעשה?" תהה אבא. "אני ארשם כבר מחר בבוקר, לבית הספר הממלכתי דתי, שנמצא ליד הבית שלנו. איזה טימטום ושטויות מלמדים פה. שלא הייתה קבלת התורה!?!"

וכך היה. כבר למחרת נרשמתי לבית הספר הממ"ד שבסמוך לביתי. עברו להם שנתיים של לימודים בבית הספר הממ"ד. ואט אט התחזקתי והתחזקה כל המשפחה. אבי החל לשמור שבת כהלכתה, וגם אני הבינה שאי אפשר לפרק את המשפחה כולה, וצטרפה לתהליך.

אבא ואמא שבו בזכותי בתשובה שלמה. אבא קובע עיתים לתורה ברצינות רבה ותורם כסף רב למוסדות תורה וחסד. אמא מנהלת בית יהודי למופת ושני אחי היקרים למדו גם הם בשיבות. ורגע, זה עוד לא הכל. אבא הוא הבן הבכור במשפחה וכאשר אחיו ואחיותיו ראו את חזרתו בתשובה, הצטרפו גם הם אליו, כראש המשפחה, והקימו משפחות דתיות או חרדיות לתפארת. כמעט כל משפחתנו הענפה שבה בתשובה שלמה, וגם אלו שמעט רחוקים עדין מיהדות, ביניהם אחייני, שהוא שחקן כדורסל ידוע בנבחרת ישראל, שומרים על הדת והמסורת ככל האפשר להם בדרגתם. המשפחה כולה עלתה והתעלתה.

לפני שנתיים צעדתי עם שתי בנותי ברחוב חיים עוזר בפתח תקווה, מפטפט איתן ושומע את סיפורי בית הספר שלהן. לפתע הופיעה לפני מורתי משכבר הימים, זאת ש"טענה בתוקף" שמעמד הר סיני הוא "סתם סיפור".

נעצרתי, ניגשתי אליה ואמרתי לה: "המורה סיגלית, אולי את לא זוכרת אותי, אך קוראים לי עמיר, ותדעי לך שחזרתי בתשובה בזכותך ..."

"בזכותי?" תהתה המורה, נאלמת דום. לא מגיבה. לא מאמינה למשמע אוזניה. "אכן אכן", השבתי לה, וסיפרתי בקצרה על ילד בכיתה ג' ש"הפך שולחן" ויצא החוצה, בדרך אל התורה והמצוות, בגלל השטות שאמרה. היא הביטה בי הלומת רעם ואני המשכתי בדרכי, בתקווה שגם היא עצמה תשוב בתשובה שלמה. אל תשכחו, הרי יש לה זכויות רבות. זכויות של החזרת כל משפחתי בתשובה שלמה ..."

אתגר אחרת

קשרו בין כל שם שבט לשם נשיא שהוא נשיא של אותו שבט.

ראובן	נתנאל בן-צווער
שמעון	אחיעזר בן-עמישדי
יהודה	אליצור בן-שדיאור
יששכר	אחירע בן-עינן
זבולון	אבידן בן-גדע'ני
גד	פגעיאל בן-עכרן
אשר	אלישמע בן-עמיהוד
דן	אליאב בן-חל'ן
נפתלי	שלומיאל בר צורישידי
מנשה	גמליאל בן-פדחצור
אפרים	נחשון בן-עמינדב

סיוור הפאשטיק: פרק ג'

תקציר הפרקים הקודמים: משפחה ישראלית הגיעה לאי טסמניה בשליחות הסוכנות היהודית. ילדי המשפחה מצאו בבית את הספר "קצור שלחן ערוך", ודבקשו מההורים ללמד מספר זה, וההורים הסכימו. עוד באותו היום לאחר ארוחת הערב, הזכירו הבנים להורים את הבטחתם.

ההורים נסו להתחמק בימים הראשונים בטענה כי אין להם זמן, אולם, ביום השלישי נאלצו לשבת עם הילדים וללמד עמם כיצד אפשר לחיות פיהודי.

ערב ערב ישבה המשפחה ולמדה, ומזלזול מצד ההורים בתחילה, הפך הלמוד והיה לרציני עד שהחלו לקיים מצוות מעשיות בפועל. במשך הלמוד נתקלו במספר ענינים של א הצליחו לברר בכחות עצמם, וכמוכן של א היה להם את מי לשאול באי נדח זה.

"אני חושב שצריך לפנות לרב" אמר הבן הבכור, "הרי כך כתוב בספר, שכאשר לא מבנים משהו עלינו לפנות לרב".

"אולם היכן נמצא רב?" שאלה האם, "הרי באי זה אבא הוא הרב הכי גדול!"

"הבן נתפלל לקדוש ברוך הוא", אמר הבן הבכור, "הרי כתוב שהוא שומע תפילת כל פה. נתפלל אליו שישלח לנו רב ...". הסתכלו ההורים בחסר אמון זה על זו והבנים נעמדו להתפלל לקדוש ברוך הוא שישלח להם רב.